תורה אור

בשופעת דם טמא מתוך דם טהור: וכמין צמרמורות וכו': וכן כיוצא בהן לאתויי מאי אמר רבה בר עולא *לאתויי אשה שראשה כבד עליה ואבריה כבדים עליה ורותתת וגוסה אמר רב הונא בר חייא אמר שמואל הרי אמרו לימים שנים לוסתות אחת למה שלא מנו חכמים שלשה למה שלא מנו חכמים לאתויי מאי אמר רב יוסף לאתויי ראשה כבד עליה ואבריה כבדין עליה ורותתת וגוסה א"ל אביי מאי קא משמע לן מתני' היא דהא פרשה רבה בר עולא אלא אמר אביי לאתויי *אכלה שום וראתה ואכלה בצלים וראתה כססה פלפלים וראתה *אמר רב יוסף לא שמיע לי הא שמעתא *אמר ליה אביי את אמריתה ניהלן ואהא אמריתה ניהלן היתה למודה להיות רואה יום חמשה עשר ושינתה ליום עשרים זה וזה אסורין שלש פעמים ליום עשרים הותר יום חמשה עשר וקבעה לה יום עשרים שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה שלש פעמים ואמרת לן עלה אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי ר"ג בר רבי שאמר משום רשב"ג אבל חכמים אומרים ראתה אינה צריכה לא לשנות ולא לשלש ואמרינן לך לשנות אמרת לן לשלש מיבעיא ואמרת לן לשנות בוסתות לשלש בימים ונימא זו דברי רשב"ג הא קמ"ל שמואל דר"ג ברבי כרשב"ג סבירא ליה: **מתני'** היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסתות כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות טמאות בסוף הוסתות כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות טהורות רבי יוסי אומר אף ימים ושעות וסתות היתה למודה להיות רואה עם הנץ החמה אינה אסורה אלא עם הנץ החמה רבי יהודה אומר כל היום שלה: **גמ'** תנא כיצד א"ר יוסי ימים ושעות וסתות היתה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום עשרים ומשש שעות לשש שעות הגיע יום עשרים ולא ראתה אסורה לשמש כל שש שעות ראשונות דברי רבי יהודה ורבי יוסי מתיר עד שש שעות וחוששת בשש שעות עברו שש שעות ולא ראתה אסורה לשמש כל היום כולו דברי ר' יהודה ורבי יוסי מתיר מן המנחה ולמעלה: היתה למודה: והתניא רבי יהודה אומר כל הלילה שלה לא קשיא הא דרגילה לראות בתחלת יממא והא דרגילה לראות בסוף ליליא תני חדא רבי יהודה אוסרה לפני וסתה ומתירה לאחר וסתה ותניא אידך אוסרה לאחר וסתה ומתירה לפני וסתה ולא קשיא הא דרגילה למחזי בסוף ליליא הא דרגילה למחזי בתחלת יממא אמר רבא הלכה כרבי יהודה ומי אמר רבא הכי *והתניא °והזרתם את בני ישראל מטומאתם מכאן א"ר *ירמיה אזהרה לבני ישראל שיפרשו מנשותיהן *סמוך לוסתן וכמה אמר *)רבא עונה מאי לאו עונה אחריתי לא *אותה עונה ותרתי למה לי צריכא דאי אשמעינן הא הוה אמינא ה"מ לטהרות אבל לבעלה לא קמ"ל ואי מההיא הוה אמינא סמוך לוסתה עונה אחריתי קמ"ל אותה עונה: **מתני'** *היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה להיות רואה ליום כ' זה וזה אסורין שינתה פעמים ליום כ' זה וזה אסורין שינתה *ג' פעמים ליום כ' הותר ט"ו וקבעה לה יום כ' שאין אשה קובעת לה וסת עד שתקבענה ג' פעמים ואינה מטהרת מן הוסת עד שתעקר ממנה ג' פעמים:

גמ'

ויקרא טו

*) נ"ל רבה

בשופעת דם טמא מתוך דם טהור. רגילה לראות דם טהור תחלה ואח"כ דם טמא הוי וסת וכל שעה שתראה דם טמא אחר דם טהור אמרינן דדיה שעתה: גוסה. בלאיי"ר: הרי אמרו. לקמן בשמעתין אינה צריכה לא לשנות ולא לשלש ומפרש לה לשנות בוסתות כו': לימים שנים. וסתות דיומי משקבעתן שתי פעמים הוי וסת: לוסתות. דגופה כגון הני דמתניתין משקבעתן פעם אחת הוי וסת: למה שלא מנו חכמים. וסת שלש. וקמיבעיא ליה לשמואל למה שלא מנו חכמים מאי היא והכי קאמר שמואל אני שמעתי כן למה שלא מנו חכמים שלש אבל איני יודע מהו: מתניתין היא. דקתני וכן כיוצא בהן ופירשה רבה בר עולא לאתויי הני: הא שמעתתא. דשמואל דאמר לימים שנים לוסתות אחד: זה וזה. כשיגיע עוד חמשה עשר אסורה לשמש שמא תחזור לוסתה וכשיגיע יום עשרים נמי תאסר שמא מעכשיו תקבע וסת ליום עשרים: שאמר משום רבן שמעון בן גמליאל. דלא הוי חזקה בציר מתלת זימני כדשמעינן ליה לרבן שמעון בן גמליאל בכל דוכתי לשלישי תנשא לרביעי לא תנשא (יבמות דף סד:): ונימא זו דברי רשב"ג. דהא קיימא לן בכל דוכתי דבעי שלשה זימני לחזקה: **מתני'** בתוך וסתות. בוסתות דגופה קאמר: אף ימים ושעות. בגמ' מפרש: אינה אסורה אלא עם הנץ החמה. וכל הלילה משמשת ואם עבר הנץ החמה ולא ראתה משמשת כל היום ורבי יוסי קתני לה דדייק שעת הוסתות ותו לא: רבי יהודה אומר כל היום שלה. מותרת לשמש משעבר הנץ החמה ולא ראתה אבל כל הלילה שלפני הנץ החמה של וסתה אסורה לשמש. ומפרש בגמרא דהאי למודה עם הנץ החמה דקתני דרגילה למחזי בסוף ליליא מקמי דלימטי תחלת יממא ולהכי אסרינן לה כל עונת וסתה נמצאת אסורה כל הלילה שהיא עונת וסתה ורבי יהודה מחמיר: **גמ'** אסורה לשמש כל היום כולו דברי רבי יהודה. ורבי יהודה לטעמיה דאמר כל עונת וסתה אסורה ועונה הוי או יום או לילה [לקמן סה:] ומי שוסתה בלילה ואפילו בסופה אסורה כל הלילה ואם וסתה ביום ואפי' בסופו כל היום אסורה: עד שש שעות. לשעות דייקינן הואיל ווסתה בשעה ששית אינה אסורה לא לפניה ולא לאחריה: וחוששת לשש שעות. שעה ששית היא אסורה שהוא וסתה: מן המנחה. היינו משש שעות ולמעלה מכי ינטו צללי ערב ונשבע ככר נטו הצללים שהחמה במערב: עם הנץ דמתניתין בסוף לילה לפיכך כל היום שלה(א) והלילה אסורה. עם הנץ דברייתא בתחלת יממא ולפיכך לילה מותרת ויום אסורה: והזרתם את בני ישראל. וסמיך ליה והדוה בנדתה: עונה אחריתי. דאם וסתה ביום אסורה כל היום וכל הלילה שלפניו ורבי יהודה לא אסר אלא עונת וסתה: ותרתי למה ליה. לרבא לאשמועינן: **מתני'** ואינה מטהרת מן הוסת. דאסורה כל ימי וסתה שמא תראה: **גמ'**

קבעה

לימים שנים. פי' כרבי דאמר *בתרי זימני הויא חזקה ואלא מנו חכמים ג' הואיל ואינו וסת גמור מודה רבי דבעי ג' זימני והכי קים ליה: **אכלה** שום וראתה. הואיל ועל ידי מעשה הם אינו וסת גמור ולא הוה בכלל דמתני' וא"ת ואמאי לא קאמר נמי קפצה וראתה דהוו נמי על ידי מעשה וי"ל דאינה קובעת וסת לקפיצות לחודיה כדאמר בפרק קמא (לעיל יא.) דכל שתקבענה מחמת אונס אפי' כמה פעמים לא קבעה אבל אכלה שום לא חשיב אונס כמו טורח של קפילה שאין הראייה באה על ידי טורח אלא ממילא: **זו** דברי רשב"ג אבל חכמים אומרים כו'. לכאורה משמע זו ולא סבירא ליה מדלא קאמר אבל רבי אומר ואפילו את"ל הכי לא תקשי לקמן גבי דיונג דמוקמינן שמואל כרשב"ג דאליבא דמתניתין פליגי רב ושמואל ולמאי דאמר מעיקרא הש"ס דפליגי בפלוגתא דרבי ורשב"ג צריך לומר זו וסבירא ליה כדתנן בפרק שור שנגח (ב"ק דף לז:): **אסורה** לשמש כל שש שעות דברי רבי יהודה. לר' יהודה הוה שייך למתני כל היום כולו כדמוכח בסיפא שהוא אוסר כל היום אלא משום רבי יוסי תני לה בתרתי בבי: **וחוששת** בששה שעות. פי' כל שעה ששית: **מן** המנחה ולמעלה. פירש"י סוף שש כשמאז טפי' צללי ערב ופי' רשב"ם דאף על גב דאמר בתמיד נשחט (פסחים נח.) דזמן המנחה לכל המוקדם הוי משש שעות ומחצה ואילך היינו משום דלא קים לן שפיר בשיעור שעות היום אבל מן הדין הוא מתחלת ז' ומיהו לגבי וסת נמי אסורה עד חצי שעה שביעית דהיינו מן המנחה ולמעלה:

איתמר

מסורת הש"ס

לעזי רש"י
בלאייר
[ברויליר].
לפהק.

[עירובין י. וש"נ]

[שם וש"נ]

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה עם הנץ וכו' כל היום שלה מותרת והלילה אסורה:

יבמות סב: שבועות יח:

[illegible]

[יבמות סב: שבועות יח:]

[לעיל נט.]

יבמות סה: ודף סב.

עין משפט
נר מצוה

[עירובין מ.]

מ א מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל"ג ופ"ט ומיי' פ"ג הל' משכב ומושב הל"ו סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' יט:

מא ב טוש"ע שם סעי' כב בהגה"ה:

מב ג מיי' פ"ג מהל' משכב ומושב הל"ג סמג שם טוש"ע שם סעיף כד:

מג ד ה מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל' ג ופ"ט סמג שם טוש"ע שם סי' קפד סעיף ב:

ד [מיי' שם ופ"ד מהל' איסורי ביאה הי"ג טוש"ע שם]:

מד ו מיי' שם הל"ד סמג שם טוש"ע שם סימן קפט סעיף יד:

מה ז מיי' שם טוש"ע שם סעי' ב:

◆

תוספי הרא"ש

לימים שנים. כר' דאמר בתרי זימני הויא חזקה אבל וסתות דגופה קים ליה לשמואל דלר' בעיא ליה בתרא ויסגא. ולמה שלא מנו חכמים כגון ע"י מעשה באים מודה ר' דאינן ראויין לקבוע בפחות מג': לאיתויי אכלה שום ובצל וכססה פלפלין. ולא חזו בכלל תנהו דפי' רבה בר עולא דהנהו אתו ממילא והנך ע"י מעשה לכך צריך ג' זימני ולא בעי למימר לאיתויי קפצה וראתה דהא תניא בפ"ק כל שתקבענה מחמת אונס לא הוי וסת. אבל אכלה שום ובצל לא חשיב אונס דאין הראיה באה ע"י טורח אלא ממילא: אמר שמואל זו דברי רשב"ג. אם נפרש זו ולא ס"ל אלא סבר כר' דאמר בתרי זימני הוי חזקה כדמשמע בכל דוכתא זו ולא ס"ל לא תיקשי לך הא דפליגי רב ושמואל בסמוך ואמר שמואל עד שתשמש בדילוג דהתם אליבא דרשב"ג פליגי אבל מ"מ שמואל כר' ס"ל אבל מעיקרא דבעי למימר תלמודא דפליגי בפלוגתא דר' ורשב"ג ע"כ זו וס"ל קאמר ות"נ אשכחן בריש שור שנגח ד' וה': מן המנחה ולמעלה. פרש"י מתחלת ז' נוטין צללי ערב ואינה אסורה אלא עד סוף שעה ששית. וא"נ דלכל המוקדם בחצי שביעית הוי זמן התמיד הו"ט לפי שאין אנו בקיאין בשעות היום כדאמרינן בפ' אמר להם הממונה אבל מן הדין הוי מתחלת שעה שביעית. וא"נ חצי שביעית וחצי ששית חמה עומדת בראש כל אדם ולכך הוי בכלל הנות עד שש שעות ומחצה: ומי אמר רבא. הכי והתניא והזרתם כו' כ"ש אי הוה סבר כר' יוסי דקשיא ליה טפי אלא לא נחת אלא לפרושי תרתי מילי דרבא דצריכי תרוייהו: שינתה ליום עשרים זה וזה אסורין וחוששת ליום ט"ו שאחר ראיית עשרים ואם [לא] תראה ביום ט"ו חוששת ליום עשרים שאחר ראיית יום כ' וזה:

מוסף רש"י לא שמיע לי הא שמעתא. דרב יוסף תלמידו דרב יהודה שהוא תלמיד של רב ושמואל, וחלה רב יוסף ונעקר תלמודו וכששיה שומע מימרא דרב ושמואל ואינו נזכר לאותה שמועה מתמיה ולאו תלמידו של רב יהודה אני ולא אמר לי שמועה זו ואביי תלמידו מזכירו (לעיל לט. ע"פ נדרים מא. וכעי"ז ערובין מא. סו: עג. מכות ד.). את אמריתה ניהלן. קודם חולייך, ואהא אמריתה ניהלן. על משנה זו אמרת לנו משמיה (לעיל שם). והזרתם. והפרשתם, כמו ויזורו (שבועות יח:). אזהרה לבני ישראל כו'. דסמיך ליה והדוה בנדתה בההוא ענינא (שם). עונה. במסכת נדה מפורש או יום או לילה, אם וסתה ביום יפרוש כל היום ואם וסתה בלילה יפרוש כל הלילה (שם). ושינתה. לה וסת, ליום עשרים. פעם אחת, זה וזה אסורין. אין צ"ל ע"ו שעבר שאסור, שהרי כל היום המתינה שמא תראה, דקיי"ל דחייב אדם לפרוש מאשתו סמוך לוסתה, ואין צ"ל יום כ' שראתה בו, שהרי נדה היא, אלא ה"ק כשיחזור ויגיע ט"ו אסורה לשמש שהרי יום וסתה הוא ועדיין לא דלגתו אלא פעם אחת ואין וסת נעקר בפחות מג' פעמים, וכשיגיע יום כ' לראייה של כ' אסורה לשמש, שמא תקבע וסת מכ' לכ', שהרי שינתה פעם אחת ליום כ', וכן פעמים ליום כ' זה וזה אסורין,